

Милча Мадих

БИБЛИОГРАФИЈА ИСТОРИОГРАФСКИХ ИЗДАЊА О ВАЉЕВСКОМ КРАЈУ, ОБЈАВЉЕНИХ ТОКОМ 2004. ГОДИНЕ

Колубара – Велики народни календар за преступну 2004. годину, Ваљево, ИП „Колубара“, 2004, 330

Четрнаеста књига календара садржи више ауторских и редакцијских прилога о прошлости Ваљевског краја, са посебним блоком прилога посвећених двестотој годишњици од Првог српског устанка; Ваљевски крај почетком 19. века (Здравко Ранковић), О кнезу Алекси (Љубисав Андрић), Илија Бирчанин (Владимир Кривошејев), Прво извешће о усеченију главе архимандрита Хаџи Рувима (Михаило Пеић), Руске војне процјене Ваљевског краја у доба Првог српског устанка (Милорад П. Радусиновић), Прота Матија моли помоћ од руског цара и међународне заједнице (Милован Данојлић), Стогодишњица устанка (редакција), Хроника 2003. – листање календара (Љиљана Кецојевић), Најуспешнији привредници, *Ars vivendi* (Душан Арсенић), Проф. др Александар Лома – Ваљевац личност 2002. године, Научник ретке и изванредне способности, О Ваљевском крају – радови Александра Ломе, Обнова Колубарског округа (Зоран Јоксимовић), Приватизована предузећа, Краљ међу Ваљевцима 1904 – старе вести, Рођени, венчани, умрли 1904. (Борислав Вујић), Економија 1904 – старе вести, Грађење железнице 1904 – старе вести, Театар ваљевских рома (Лука

Штековић), Роми из моравичког Лешћака (Драгиша Божић), Највећа штука реке Тамнаве (Зоран Јоксимовић), Тамнава и Тамнавци 1904 – старе вести, Тамнавска тужбалица (Слободан Ристовић), Ни врач ни врабац, него ђед Радац (Александар Лома), Најстарији трагови о Ваљеву у руској штампи (Милорад П. Радусиновић), Манастир Боговађа (Драгиша Лапчевић), Партеније (Пантелија) Милинковић (Марко Павловић), Црква и свештенство 1904 – старе вести, Претплатници из Ваљева и околине на новине и часописе (Станиша Војиновић), Чика-Љубин двобој на Цетињу (Светозар Ћоровић), Војска 1904 – старе вести, У Качеру 1914. (Живан Живановић), Качер и Качерци 1904 – старе вести, Филозоф првог реда (Богдан Шешић), Различитости 1904 – старе вести, Школство 1904 – старе вести, Ваљевске гусле Петра Перуновића – Перуна (Добрило Аранитовић), Музика у Ваљеву 1955–1960. (Дејан В. Поповић), Сељачке радне задруге у Ваљевском крају (Милорад Радојчић), Најуспешнији спортисти 1954–2002. (Зоран Трипковић), Постови и пошћење у Таору (Томислав Ђурић), Горња Врагоданица (Милан Ђурашиновић), Разбојништва 1904 – старе вести, Шљива (Павле Софронић Нишевљанин), Вошњаци (Десанка Максимовић), Род шљиве 1904 – старе вести, Воде Ваљевског краја, Хроника бурног

столећа, Разарање „Крушика“ 1999 – фотографије Душана Јовановића.

Гласник Историјског архива Ваљево, бр. 37, 2003, 181

Објављени чланци; Тајна полиција у Србији 1831–1941 (Милан Милошевић), Комитски војвода Војислав Танкосић – живот и деловање у периоду 1903–1915 (Милорад Белић), Пионирски период електрификације Србије 1884–1915. (Александар Кале Спасојевић), Прилози; Убско добровољно позоришно друштво (Здравко Ранковић), Закон о панађурима и недељним пазарним данима из 1902. и Ваљевски округ (Љубодраг Поповић), Зграда у сенци (Дејан Поповић), Аграрна реформа на територији Тамнавског среза у 1946. години (Снежана Радић), Методологија и историографија; О електронској документацији и презентацији музеалија – саопштење са научног скупа „Нове технологије и стандарди; Дигитализација националне баштине“ (Бранко Лазих), Грађа; Исписи старина из манатира Боговаја у оставштини Стојана Новаковића (Станиша Војиновић), Војничко гробље у Осечини (Милорад Радојчић), Из рада Архива; Лични фонд; Благоје Чупаревић 1907 – 1992 (Љиљана Урошевић), Заштита архивске грађе од изузетног значаја у Историјском архиву Ваљево (Милча Мадих), Критике и прикази; Питер Берк: Историја и друштвена теорија (Синиша Мишић), С. Ћирковић, Д. Ковачевић-Којић, Ружа Ћук: Старо српско рударство (Александра Фостиков), А. Вулетић: Породица у Србији средином 19. века (Гордана Стојковић), Ваљевска општина 1839-2003. (Милча Мадих), Синиша Мишић: Југоисточна Србија средњег века (Милча Мадих), Библиографија историографских издања о ваљевском крају (Милча Мадих)

Мионичко школство 1864 – 2004, приредио Здравко Ранковић, ИП Колубара, Ваљево 2004. 222

Монографија о настанку и развоју организованог школства на подручју да-

нашње Мионичке општине, сачињена на основу сачуваних летописа неколико сеоских школа и сведочанстава бивших ученика и просветних радника забележених различитим поводом. Књига је документована и опремљена фотографијама значајних личности и школских објеката из прошлости мионичког школства.

Село Санковић, Годишњак 2004, свеска 6, уредник Здравко Ранковић, редактор Зоран Јоксимовић, ИП Колубара, Ваљево 2004. 181

Годишњак посвећен истраживању прошлости колубарског села крај Мионице, са прилозима о Санковачким фамилијама, Тестаменту кнеза Јовице Милутиновића, Београдским Санковчанима, Земљишном азбучнику и додатком Индекса географских појмова и топонима, Именског регистра и садржајем првих пет свезака.

Бранко Лазих, Огледи из музеологије, Народни музеј Ваљево, 2004. 184

Књига је настала из саопштења и уводних излагања са стручних и научних скупова музејских посленика у раздобљу 1989. до 2003. године, на којим је аутор учествовао. Стручна промишљања о широком спектру музеолошких тема сачуљена су и презентирана у књизи, са намером да се стручној јавности скрене пажња на нова кретања и промишљања у овој области. Преводом текстова на енглески језик који су објављени у истој књизи, аутор је желео да о својим са знањима и промишљањима упозна и инострану стручну јавност.

Бранко Лазих, Сава Шумановић – пут и страдање, Народни музеј Ваљево, 2004. 63

Монографија посвећена животу и уметничком стваралаштву познатог српског сликара, трагично страдалог у вртлогу Другог светског рата од стране усташких злочинаца. Књига је настала допуну ауторовог дипломског рада одбрањеног на катедри Историје уметности на Филозофском факултету у Београ-

ду, и представља значајан допринос осветљавању личности и уметничког дела сликара.

Бранко Јазић, У свету уметности, у свету музеја, Народни музеј Ваљево, 2003. 384

Књига у којој аутор обједињује објављиване и новонастале текстове студија, критика и огледа из ликовне уметности и музеологије, који су потекли из његовог пера у периоду 1981. до 2003. године. Књига је подељена у три тематске целине; истрорија уметности, ликовна критика и музеологија и обухвата око седамдесет текстова различитог обима.

Томислав Пантелић, Село Бастав, издање аутора, Шабац 2003. 404

Пета књига из серије монографија села у Рађевини, настала је истраживачким напором аутора као дар свом завичајном селу. Књига је заснована на раније објављеној литератури и архивској грађи о Рађевини и селу Бастав. Поред основних података о селу, његовој прошлости, аутор презентује податке о становништву у прошлости, родослове фамилија староседелца, учесницима ослободилачких ратова и страдалим у њима. Књига је илустрована фотографијама и факсимилима докумената.

Миодраг Јајимовић, У своме времену, ИП Колубара, Ваљево 2004. 261

Књига садржи полемике аутора публицисте, изречене или написане различитим поводом али увек мотивисане борбом за истину а против заблуда, глупости и обмана средине у којој живи и ствара. Његови јавни наступи за скупштинском говорницом у штампи или директном обраћању јавности одишу здравим критичким намерама и жељом да се искорени неправда и зло које сами чинимо.

Душан Николић, Курјаци са Влашића, Народна библиотека Осечина, 2004. 244

Историјски роман о браћи Недић из Ваљевске Подгорине, јунацима храбро изгинулим у боју на Чокешини 1804.

Аутор је вешто користећи све расположиве изворе о фамилији Недић сачинио занимљиво и надамсе узбудљиво сведочанство о тешком и мучном животу једне честите српске породице под турским јармом у којој се негује дух отпора неправди и самовољи вековном подјармљивачу и његовим улизицама. Немирење са неправдом је одважну и храбру браћу, најпре одметнуло у хајдуке а са почетком устанка укључило у устаничке редове, у којим су испољили изузетну храброст у бојевима са Османлијама на подручју Мачве, Јадра и Подгорине.

Овим романом аутор се одује неправедно запостављеним јунацима из Првог српског устанка, који су жртвовали своје животе за слободу свога рода.

Споменар ученика Ваљевске гимназије генерација 1960-1964. Фондација Ваљевске гимназије, Ваљево 2004. 150

Четрдесет година од матуре генерација матураната 1963/64. година, обележила је издавањем публикације у којој су се подсетили својих школских дана, младалачких активности школских и ваншколских али представили и у времену садашњем. Књига је сачињена од текстова самих бивших ученика и професора, који говоре о времену и приликама када су се школовали, о свом каснијем путу кроз живот и професионалну активност. Споменар је илустрован фотографијама ученика и професора из времена прошлог и садашњег са низом аутобиографских казивања.

Велибор Берко Савић, Ненадовићи, издање аутора, Ваљево 2004. 724

Студиозно и документовано дело посвећено фамилији, чији су најистакнутији претци, кнезови Алекса, Јаков и Матија учесници устанака и утемељивачи обновљене српске државности, после петовековног ропства под османлијском влашћу. Књига родословна посвећена значајној породичној лози Ненадовића која је изнедрила плејаду значајних личности, учесника у свим значајним догађајима

државног и друштвеног живота Србије током 19. века. Аутор је проучио расположиву архивску грађу и објављену литературу која се односи на Ненадовиће, њихово порекло, досељавање у Бранковину и укупну делатност, успоне и падове читаве лозе Ненадовића од краја 18. века до данашњих потомака. Свакој личности из породичног стабла и њеној улози и месту у друштву, аутор је посветио одговарајућу пажњу и простор у књизи, што даје читаоцу комплетну слику о фамилији Ненадовића.

**Милутин Јовановић Ђока, Лепа варош
Уб дивни људи**, Градска библиотека
„Божидар Кнежевић“ Уб, 2004. 225

Књига настала постхумно, уређивањем збирке ауторових текстова о догађајима и људима варошице од половине деветнаестог века, који су настали у периоду између 2000. и 2003. године. Текстови су објављивани у „Тамнавским новинама“ као ауторски чланци, сабрани и систематизовани објављени су у овој књизи. Аутор се дотиче свих области друштвеног живота родног места и значајних личности у прошлости, приказујући их рељефно у њиховој свакидашњици.

Радоје П. Стојановић, Подмаљенска села бивше општине Драчић – записи о времену, простору и људима, Библиотека „Хроника села“, Културно – просветна заједница Србије, Ваљево 2004. 240

Монографија у којој аутор користећи објављену литературу, архивску грађу и статистичке податке, даје опис подручја као географске, демографске, привредне и културне целине, настојећи да представи његов историјски развој кроз последња два века. Сучељавањем прошлости и садашњости на овом простору читалац стиче целовиту представу о слојевитим променама које се збивају у свим значајним областима друштвеног живота. Књига је документована факсимилима, илустрована фотографијама, списковима страдалих у ослободилачким ратовима

и родословима, што појачава њен документарни карактер.

Богољуб Бока Лома, Дивчибаре, четврто допуњено издање, Центрекс, Ваљево 2004. 218

Четврто допуњено издање монографије о Дивчибарама као природном и туристичком подручју, издато постхумно, од приређивача допуњено необјављеним белешкама које је аутор оставио у рукопису. Природне особености и развој Дивчибара као бањског и туристичког места документовано су представљени читаоцу, са богато илустрованим материјалом, фотографијама и обиљем занимљивих података о развоју туризма на овој планинској лепотици, чије могућности нису довољно и на прави начин искоришћене. Занимљивим причама о животињама и из друштвеног живота Дивчибаре су представљене читаоцу слојевито и вишедимензионално.

**Милан Д. Јанковић, Свети Николај
Српски од рођења до канонизације**,
Штампарија „Ваљево принт“, Београд
2004. 53

Кратка биографија Светог Оца Николаја Велимировића, илустрована казивањима савременика, пластично одсликава његов животни пут и посебно монашки пут све до канонизације његове свете личности.

Мирослав Перишић, Либерали и либерализам у Србији 19. века (кратка историја), Центар за либерална истраживања, Београд 2004. 284

Кратка историја настанка и развоја политичке идеје либерализма у Србији и политичке странке и њене улоге у развоју парламентарног живота и грађанског демократског друштва од Првог српског устанка до почетка 20. века. Поред програма и статута странке из 1881. године, аутор је на крају књиге дао кратке биографије најзначајнијих страначких личности.

Новица Пешић и Никола Ј. Маринковић, Стојадин Ж. Мирковић – херој са Повлена, Удружење ратних добровољаца 1912 – 1918 њихових потомака и поштовалаца, Ваљево 2004.

Књига посвећена војнику који је у грађанском рату 1991. свесно остао до краја са мајором Тепићем на Беденику крај Бјеловара, бранећи складиште експлозива од нартаја Туђманових бојовника.

Војвода Живојин Мишић, Моје успомене - Поменик, треће издање Фондација „Војвода Живојин Мишић“, Институт за савремену историју, Београд, 2004. 330

Књига недовршених сећања Војводе Живојина Мишића на сопствени живот од раног детињства до краја Првог балканског рата, допуњена прилозима историчара и публициста, издата је поводом 90. година од почетка Првог светског рата и славних битака на Церу и Колубари у којима је Војвода командовао Првом армијом српске војске у одбрани отаџбине.

Милорад Васовић, Подрињско ваљевске планине, издавачи: Агенција Ваљевац, Ваљевска гимназија, Истраживачка станица Петница, Ваљево, 2004. 512

Монографија заснована на студиозно проученој стручно – научној литератури, статистичкој документацији и теренским истраживањима ове географске али и демографске, привредне и туристичке регије. Аутор даје детаљан опис природних особености планинског венца и његовог залеђа у којем се одвија друштвени живот људи од праисторије. Посебна пажња је посвећена збивањима у прошлости и демографским кретањима и развоју насеља и привреде на овом простору током последња два века, заснована на пажљивој анализи статистичких података са пописа становништва и насеља.

О Бранковини – записи, студије и путописи, зборник, приредио Љубисав Андрић, Агенција Ваљевац, 2004. 192

Зборник пажљиво одабраних текстова више десетина познатих личности из

српске културне историје, илустрован вредним фотографским материјалом из прошлости Бранковине и њених знаменитости, уредио је за живота Љубисав Андрић, разумевањем Агенције Ваљевац објављена луксузно опремљена монографија која вишедимензионално представља историјску Бранковину.

Владимир Кривошејев, Муселимов конач – водич и каталог музејских поставки „Сеча кнезова и Ваљевска нахија и ваљевци у Првом и Другом српском устанку“, Народни музеј Ваљево, 2004. 68

Водич кроз музејске поставке Првог и Другог српског устанка са историјским уводом у догађаје и историју Муселимовог конача и Каталогом изложбене поставке пружа потпуну и целовиту информацију посетиоцу и сваком заинтересованом лицу у чијим рукама се нађе.

Владимир Кривошејев, Ненадовићи у Српској револуцији, Народни Музеј Ваљево, 2004. 60

Популарна публикација у којој је аутор представио у најкраћим цртама учешће Ненадовића из Бранковине у Првом и Другом устанку и Српској револуцији. Књижица малог формата 16 x 11 и невеликог обима пружа најважније податке о личностима кнеза Алексе, проте Матеје, војвода Јакова, Симе и Јеврема и њиховом учешћу у судбоносним догађајима новије српске историје борбе за ослобођење од вековног ропства под Отоманском влашћу и утемељењу модерне српске државе.

Живан Грујичић, Љубав и смрт у Будиму, ИК Метафизика, Београд 2004. 308

Историјски роман о судбини српског народа у Ваљевској Подгорини од пада под османлијску власт до његових сеоба и страдања у Угарску. Кроз судбину једне властелинске породице Градојевић, чији су двори били у данашњем месту Доње Црниљево и љубави рођеној у туђини између Витеза Разбојника и лепе Латинке, писац приповеда узбудљиву по-

вест о једном народу у злим временима кроз која је пролазио у борби да опстане.

Крчмар, приредио Здравко Ранковић, ИП Колубара, Ваљево 2004. 140

Монографска публикација из библиотеке „Село“ издавачке куће „Колубара“, сачињена је из прилога више аутора објављиваних и за ову књигу сачињених, који приказују ово подмаљенско село из различитих аспеката, географског, демографског, привредног, културно-просветног, политичког у мирнодопским и ратним условима.

Милорад Радојчић, Ђура Козарац – први ваљевски професор, Ваљевска гимназија, Ваљево 2004, 191

Монографија о првом ваљевском професору, пиониру организованог гимназијског школовања у Ваљеву, сачињена је документовано са ситематично изложеном биографијом Ђуре Козарца, посебно његове делатности на оснивању приватне а затим и прве државне гимназије у Ваљеву, чији је први директор, професор и утемељивач. Аутор излаже обиле занимљивих и до сада мало познатих чињеница везаних за живот и просветарску делатност личности која је дала значајан допринос и подстицај продору вишег образовања и културе не само у ваљевском крају. У књизи су пластично

представљене друштвене и културне прилике у ваљевској средини, напори који се чине на оснивању гимназије али и отпори на које наилазе протагонисти од стране малограђанске учмале чаршије и њених локалних моћника, што је на својој кожи посебно искусио Ђуро Козарац.

Здравко Ранковић, Ваљевске гимназије 1869 – 2004. Ваљевска гимназија, Ваљево 2004. 199

Хронолошки систематично и документовано изложена историја ваљевских гимназија од првих покушаја оснивања, почетка рада приватне школе Ђуре Козарца, оснивања прве државне гимназије и свих промена током њене дуге стотридесетчетворогодишње прошлости. Поред најважнијих датума и догађаја у настајању и развоју ове у Ваљеву најстарије и по много чему најважније школе, аутор књиге је дао биографије илустроване фотографијама свих директора, најзначајнијих професора и њиховог доприноса развоју школе.

Низом занимљивих прилога из богате прошлости школе, која је изнедрила велики број значајних личности српске привреде, науке и културе у најширем смислу речи, ова публикација је аутентично сведочанство о ваљевским гимназијама од настанка прве приватне до данашње Ваљевске гимназије.